

פרשת ויקהל

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (לה, ג)

תכונה רבה שררה אותו יום בסלוניקי שביוון. מושל חדש בא לעיר, ונציגות נכבדה של כל תושבי העיר קידמה את פניו. המושל הגיע רכוב על סוסו, ובלוויית כל הפמליה החל להתקדם לעבר ארמונו.

הדרך לארמון עברה ליד הנמל. באותו יום היה הנמל שומם. שום פועל לא נראה בו. המושל היה מופתע: "האומנם שבתה כל העבודה לכבודי?"

מלווי נאלצו לאכזבו: הנמל שובת היום, משום שזהו יום השבת של היהודים, ופועלי הנמל ומנהליו רובם ככולם יהודים ואינם עובדים בשבת". הדברים הכעיסו את המושל. "לא יתכן להשבית את הנמל החשוב של סלוניקי ליום שלם, רק משום שאצל היהודים זהו יום שבת, אמר למלווי והודיע: "אצלי יעבוד הנמל גם בשבת".

ואכן, כעבור ימים אחדים הופיעה פקודת המושל, על כל עובדי הנמל להפעילו כרגיל ביום השבת, ואין רשות להשבית את הנמל אלא בימי המנוחה הלאומיים. גזירת המושל עוררה התמרמרות עזה בקרב היהודים. הם לא התכוונו כלל להיכנע לה. התסיסה הגיעה לאוזני המושל. הוא החליט לבקר בחלקה של העיר המאוכלס רובו ביהודים, כדי לעמוד מקרוב על הלכי - הרוח.

בביקורו נפגש עם נציגי היהודים שמע את עמדתם. הם הודיעו לו כי שום כח שבעולם לא יכפה עליהם לחלל את יום שבת - קודש. המושל ראה שההתנגדות לגזירתו איתנה, אך סירב לחזור בו: "אם לא תעבדו בשבת, תפוטרו מעבודתכם", הזהיר המושל והמשיך בסירו ברחובות העיר.

פתאום ראה מחזה שמשך את תשומת - לבו: בקצה העיר השתרע שטח עצום, כולו מכוסה ערימות אפר. היה ברור שהתחוללה במקום דליקת ענק. השטח היה שומם, אולם במרכזו עמד בניין גדול ונאה ושביל סלול הוליך אליו. המושל ומלווי פנו אל הבניין, ושמעו מתוכו קולות שירה ולימוד. בעודם עומדים, יצא אליהם יהודי זקן, בירכם לשלום ואמר: "אני השמש כאן. הנערים לומדים תורה נא לא להפריע. אתכבד לארחכם בביתי", והוא הצביע על בית קטן הסמוך לבית - הכנסת.

"מי בנה את הבית הזה ומה היה כאן בשטח השרוף", שאל המושל בפליאה.

זהו, סיפור ארוך הוא, אבל לכבודכם אספרו בשלמותו", השיב הזקן.

לפני שלושים שנה התגורר במקום הזה סוחר עצים גדול, סטפנוס שמו. הוא היה עשיר גדול, רב - השפעה ורב - כוח. על האדמה הזאת עמדה חווילתו המפוארת וכאן שכנו גם מחסני העצים. סטפנוס לא האמין בהשקעות בנכסים, אלא שמר את כל כספו במזומן במקום סתר באחד ממחסניו. על גופו מעולם לא נשא כסף. הרי הכל הכירו אותו. די היה שיבקש דבר - מה, ומיד היתה הבקשה מתמלאת עד תומה. את הונו הרב ניצל כדי ליהנות ממנעמי העולם.

יום שישי אחד הגיע לנמל אנייה טעונה עצים יקרים השווים הון עתק עבור סטפנוס.

פועלי הנמל עמלו קשה כדי לפרוק את המטען, אולם מנהל הנמל הבהיר לסטפנוס כי לא יהיה ניתן לפרוק את המטען לפני השבת, וכי יאלץ להשאירו בנמל עד אחר השבת. "ההודעה הכעיסה אותו. הוא פנה אל המנהל והזהירו לפרוק מיד את כל המטען, אפילו אם יצטרכו לעבוד לשם כך ביום השבת, ולא - ישלם על כך ביוקר. מבלי להמתין לתשובה עלה על מרכבתו ויצא לכפר -

פרשת ויקהל

הנופש שבו היה אמור לבלות את סוף השבוע.

"בצהרי השבת הגיע אליו רץ מבוהל ובישר לו על אסון נורא. דליקה פרצה במחסני העצים וכילתה את הכל. ביתו, מחסניו וכל רכושו היו למאכולת אש. הוא מיהר לשוב אל המקום וממרחקים ראה את הלהבות העצומות המכלות את כל אשר צבר בימי חייו. האסון הנורא הטריף את דעתו. ועתה נשאר בעירום ובחוסר כל -

כאחוז אמוק נמלט מן המקום ורץ לאשר נשאוהו רגליו. לא היה עוד טעם לחייו והוא חיפש מקום שבו יוכל להתאבד. ימים אחדים התהלך בשדות ובכפרים. לא היה בו העוז ליטול את נפשו, וכך חזר יום אחד אל העיר. בשער העיר באו לקראתו כמה מפועלי הנמל. הם הכירוהו וקראו לעברו: "מנהל הנמל מחפש אחריך כבר כמה ימים. הוא רוצה שתיקח את מטען העצים האדיר שלך!"

עיניו של סטפנוס אורו מתברר שלא התרושש לגמרי הוא רץ אל מנהל הנמל, וזה אמר לו: 'רואה אתה, בזכות השבת נשאר בידך כל המטען היקר. אילו הייתי שומע בקולך ופורק אותו בשבת, היה גם הוא עולה בלהבות'. זה הסיפור", סיים הזקן את דבריו.

"והיכן הוא סטפנוס זה?", שאל המושל בסקרנות.

"הו, סטפנוס איננו קיים עוד", חייך הזקן. "הוא החל להתעניין בדת היהודית, חיסל את עסקיו, התגייר ובנה על חורבות חווילתו בית כנסת ותלמוד - תורה. יש שקוראים לו אברהם ויש שמכנים אותו שבתי, כי בזכות השבת נולד מחדש הוא המיר את חיי ההוללות במשרת שמש בית - הכנסת".

"אתה הוא סטפנוס", קרא המושל בהתרגשות. "אכן, אני", ענה הזקן בענווה.

המושל היה נרגש. שקע בהרהורים, ולבסוף הניד בראשו ואמר לו יהי כן גזירתי מבוטלת. יוסיפו היהודים לשמור את יום השבת..."

והנה סיפור שהתרחש בדורינו, איך שהשבת קודש שמרה משריפה רח"ל. סיפר הרה"ג רבי אברהם משה קצנבלוגן שליט"א, רבה של שכונת ניות בירושלים, והאחראי על העירוב בירושלים ופרבריה: "לאחר השריפה הגדולה שהתרחשה בשנת תשנ"ג, ביערות הרי ירושלים, כשאלפי עצים נשרפו בפרוזדור ירושלים בואכה מושב "שורש", הזעיקו אותנו בדחיפות ממושב "שורש" בכדי לבוא ולסדר את העירוב מחדש אחרי השריפה".

"באנו לשם. בתחילה חשבתי שאברכים בני תורה, או לכל הפחות קבוצת אנשים דתיים ומסורתיים גרים שם באזור ולכן כל כך חשוב להם שהעירוב יהיה מסודר כהלכתו. אך להפתעתי הרבה, לא מצאתי במקום אנשים הקשורים לדת. מה אם כן, גרם לדחיפותם לעירוב בתחומם?!"

"התברר, להפתעת כל התושבים, דבר שהוא ממש מדהים. כל המקומות שהיו מוקפים בעירוב בתוך המושב, לא נפגעו בשריפה הגדולה, ולא ניזוקו מהאש הגדולה שאכלה בתים שלמים כקש. תושבי המקום ראו בחוש, אמנם כ"סגולה" וכעין "שמירה" מבחינתם, את קיום העירוב כדת וכדין ביישובם, כדבר ששמר והגן על היישוב מפני האש ועל כן הם הזעיקו אותנו בדחיפות".

"בעודי במקום, פגשתי שם אדם חילוני בעל נגריה בתחום המושב, והלה בהתרגשות רבה סיפר לי את

פרשת ויקהל

הנס הפרטי שלו: עמדתי במרחק כמה קילומטרים, וראיתי את האש המתקדמת ודולקת במהירות לתחומי המושב. את כל מה שפגשה האש היא כילתה בזעמה, לא היה לי ספק שכל רכושי בנגריה היה למאכולת אש ולא יישאר לי כלום מה להציל. כל החברים והשכנים שסובבו אותי, לא יכלו לעזור לי במאומה, ולא נשאר בפיהם רק דברי ניחומים.

לאחר כמה שעות, כשכבר כובתה האש, רצתי למקום כדי לראות מה נשאר מהנגריה שלי, ושם ראיתי מחזה פלאים שלא ראיתי מימי: כאילו עמוד מגן, עמד ליד עמודי העירוב, ולא נתן לאש הגדולה להיכנס לתוך תחום העירוב, האש התפזרה לצדדים, ולכל רכושי הנמצא בתחומי העירוב, לא נגרם כל נזק".

אמרתי להם, אומר הרב קצנבלויגן שליט"א: עירוב מהודר יש לכם! "גדר המערכת" עצמה, היא העירוב הטוב ביותר שיכלתם ליצור. נוסף לכך, ישנה בדיקה ביטחונית כמה פעמים ביום, לוודא שהגדר תקינה וסגורה. מה הבעיה אם כן? קיבלתם תקציב לשיפוץ ואחזקת העירוב... נו אדרבה, תפתחו במקום נקודת אחיזה לתורה, תורה, מגינה ומצלת".

מקור: ניצוצות